

חבורה בראשית

לע"נ אבי מורי אהרן בן מרדכי ואימי חומתי סולטנא בת שלמה ואסתר
לעילוי נשמתן של אהרן בן משה ורעייתו פרלה בת עמרם
לע"נ לוי בת סוליקא - לע"נ דוד בן י-הודה - לע"נ מימון בן שמטוב

Le temps dans la Halakha

”וַיִּמְנַע מִרְשָׁעִים אֲוָרִים”. וְלָמִי גִנְזוּ – לַצִּדִּיקִים לְעֵתִיד לָבֵא, שְׁנֵאֲמַר: ”וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב”, וַאֲנִי ”טוֹב” אֵלָּא צִדִּיק, שְׁנֵאֲמַר: ”אֲמָרוּ צִדִּיק כִּי טוֹב”. כִּיּוֹן שָׂרָא אֹר שְׁגָנְזוּ לַצִּדִּיקִים שְׁמַח, שְׁנֵאֲמַר: ”אֹר צִדִּיקִים לְשִׁמְח”. כְּתַנְאִי: אֹר שְׂבָרָא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּיוֹם רֵאשׁוֹן, אָדָם צוּפָה וּמַבִּיט בּוֹ מִסּוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּפוֹ, דְּבָרֵי רַבִּי יַעֲקֹב. וְחֻכְמִים אֲוִמְרִים: הֵן הֵן מְאוּרֹת שְׁנִבְרָאוּ בְּיוֹם רֵאשׁוֹן, וְלֹא נִתְּלוּ עַד יוֹם רַבִּיעִי.

גמרא כתובות דף ק"ג ע"ב

הָהוּא יוֹמָא דְאִשְׁכַּבְתִּיה דְּרַבִּי נִפְקָא בַּת קָלָא וְאִמְרָה: כֹּל דְּהוּא בְּאִשְׁכַּבְתִּיה דְּרַבִּי, מְזוּמָן הוּא לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. הָהוּא כּוּבֵס כֹּל יוֹמָא הָוָה אֶתִּי קָמִיה, הָהוּא יוֹמָא לֹא אֶתָּא. כִּיּוֹן דְּשָׁמַע הֵכִי, סָלִיק לְאִיגָרָא וְנִפְלַל לְאַרְעָא וּמִיתָּ. יִצְתָּה בַּת קוֹל וְאִמְרָה: אֵי הָהוּא כּוּבֵס מְזוּמָן הוּא לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא.

בן יהודה - סָלִיק לְאִיגָרָא וְנִפְלַל לְאַרְעָא וּמִיתָּ. קִשָּׁא מִי הִתִּיר לוֹ לֹאבֵד עֲצָמוּ בִידֵים? וַאֲנִי לְתַרְץ כִּמוּ שִׁכְתָּב מוֹרְנוּ הֵרֵב יוֹסֵף מִטְרָאנִי ז"ל שֶׁהִבִּיאוּ בִּפְתַח עֵינַיִם, שֶׁהִפִּיל עֲצָמוּ עַל שַׁחַל שֶׁבַת דְּהוּא הִיָּה עוֹסֵק בְּמִלְאכָה עַד חֲצִי הַלַּיְלָה שֶׁשִּׁקְעָה חֲמָה וַאֲסוּר שֶׁבַת בְּסָקִילָה. דָּגָם כֵּן בְּזֶה לֹא יִגָּה מְזוּר! חֲדָא דְשׁוּגָג הוּא וְעוֹד אִפִּילוּ אִסוּר שׁוּגָג לִיכָא כִּיּוֹן דְּבִאֲמַת לֹא שִׁקְעָה חֲמָה וּבִהִיתָר עֲבַד וּמָה שֶׁנִּצְטַעְרוּ יִשְׂרָאֵל הֵינּוּ מִשּׁוּם חֲשֵׁשׁ בַּעֲלָמָא וּמִי הִתִּיר לוֹ לֹאבֵד עֲצָמוּ בִידֵים? וַיְדוּעַ דְּאוֹתוֹ כּוּבֵס הִיָּה חֲכָם גְּדוֹל וְבַעַל תּוֹרָה וְכַנְזָכֵר בְּגִמְרָא. וְנִרְאֶה לִּי בִּס"ד הוּא לֹא הִפִּיל עֲצָמוּ מִגַּב גְּבוּהָ הִרְבָּה וְגַם נִזְהָר הִיָּה שִׁיפּוֹל עַל רִגְלָיו בְּאוּפֵן שֶׁלֹּא יִמּוֹת וְרַק יִהְיֶה לוֹ שֶׁבֶר רִגֵּל לְכַפְרָה עַל זֶה שֶׁלֹּא הִלָּךְ עִם הַמַּלְוִיִּם אֶת רַבִּינוּ הַקְדוּשׁ אֲמַנָּם מִן הַשָּׁמַיִם שֶׁכִּבְרוּ שֶׁנִּפְלַל אַחֲרָיִית וְנִשְׁכַּחַר מִפְּרָקְתּוֹ! וְטַעַם זֶה יְדוּעַ לִפְנֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְכַכֵּר נִאֲמַר עַל עֵלִי (שְׁמוּאֵל א' ד', יח) וְיִפְלַל מִעַל הַכֶּסֶף אַחֲרָיִית וְתִשְׁכַּר מִפְּרָקְתּוֹ וְיָמָת, וְכֵן קָרָה לוֹ בְּנִפְלִיתוֹ וְנִמְצָא הוּא לֹא נִתְּכוּן לְהַמִּית עֲצָמוּ בִידֵים.

שולחן ערוך אורח חיים ס' שד"מ דין ההולך במדבר בשבת

א הַהוּלָךְ בַּמְדָּבָר וַאֲנִי יוֹדַע מִתִּי הוּא שֶׁבַת מוֹנָה שֶׁבַע יָמִים מִיּוֹם שֶׁנִּתְּן אֶל לְבוֹ שִׁכְתּוֹ וּמִקְדָּשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּקִידוּשׁ וְהַבְדֵּלָה וְאִם יֵשׁ לוֹ מִמָּה לְהַתְּפָרֵס אֲסוּר לוֹ לַעֲשׂוֹת מִלְּאכָה כֹּל עַד שִׁיכְלָה מִה שִׁישׁ לוֹ וְאִם יַעֲשֶׂה מִלְּאכָה בְּכָל יוֹם אִפִּילוּ בְּיוֹם שִׁמְקָדֵשׁ בּוֹ כַּדִּי פִּרְנָסְתּוֹ מִצְמוּצָמַת וּמוֹתֵר לִלְךָ בּוֹ בְּכָל יוֹם אִפִּילוּ בְּיוֹם שִׁמְקָדֵשׁ בּוֹ:

ב הִיָּה יוֹדַע מִנִּין יוֹם שִׁינָא בּוֹ כְּגוֹן שִׁיּוּדַע שֶׁהִיּוֹם יוֹם רַבִּיעִי אוֹ יוֹם חֲמִישִׁי לִיצִיאָתוֹ אֲבָל אִינוּ יוֹדַע בְּאִיזוֹ יוֹם יֵצֵא מוֹתֵר לַעֲשׂוֹת מִלְּאכָה כֹּל מִה שִׁירְצָה בְּיוֹם שִׁמְיָנִי לִיצִיאָתוֹ שֶׁבִּיּוֹם כִּזֶּה יֵצֵא מִבֵּיתוֹ דְּבוּדָאֵי לֹא יֵצֵא בְּשַׁבַּת וְכֵן בְּיוֹם ט"ו וְבִיּוֹם כ"ב וְכֵן לְעוֹלָם:

גמרא פסחים דף ב ע"א

מֵאִי "אֹר"? רַב הוֹנָא אָמַר: נִגְהִי, וְרַב יְהוּדָה אָמַר: לִילִי. קָא סָלְקָא דְעֵתָא דִּמְאֵן דְּאִמְרַנְהִי – נִגְהִי מִמֶּשֶׁ, וּמֵאֵן דְּאִמְרַנְהִי – לִילִי מִמֶּשֶׁ. מִיתִּיבִי: "הַבֶּקֶר אֹר וְהָאֲנָשִׁים שְׁלָחוּ" – אֲלָמָא "אֹר" יִמָּא הוּא! מִי כְּתִיב "הָאֹר בֶּקֶר"? "הַבֶּקֶר אֹר" כְּתִיב, כִּמְאֵן דְּאִמְרַנְהִי: צִפְרָא נִהָר, וְכִדְרָב יְהוּדָה אָמַר רַב. דְּאִמְרַנְהִי רַב יְהוּדָה אָמַר רַב: לְעוֹלָם יִפְגֹּס אָדָם בְּכִי טוֹב, וְיֵצֵא בְּכִי טוֹב. מִיתִּיבִי: "וְכִאֲוֹר בֶּקֶר יִזְרַח שֶׁמֶשׁ" – אֲלָמָא "אֹר" יִמָּא הוּא! מִי כְּתִיב "אֹר בֶּקֶר"? "וְכִאֲוֹר בֶּקֶר" כְּתִיב, וְהֵכִי קָאֲמַר: וְכִאֲוֹר בֶּקֶר בְּעוֹלָם הַזֶּה, כְּעִין זְרִיחַת שֶׁמֶשׁ לַצִּדִּיקִים לְעוֹלָם הַבָּא. מִיתִּיבִי: "וַיֵּרָא אֱלֹהִים לְאֹר יוֹם" – אֲלָמָא "אֹר" יִמָּא הוּא! הֵכִי קָאֲמַר: לְמֵאִיר וְכֵא קָרָאוּ יוֹם. אֵלָּא מִעֲתָה, "וְלַחֲשֹׁךְ קָרָא לַיְלָה" – לְמַחֲשֵׁיף וְכֵא קָרָא לַיְלָה? ! וְהָא קִיַּימָא לוֹ דְּעַד צֵאת הַכּוֹכָבִים יִמָּא הוּא! אֲלָא, הֵכִי קָאֲמַר: קְרִיַּיָּה רַחֲמָנָא לְנִהוּרָא וּפְקֻדִּיהָ אֲמַצְוֹתָא דִּימָמָא, וְקְרִיַּיָּה רַחֲמָנָא לְחִשּׁוּכָא וּפְקֻדִּיהָ אֲמַצְוֹתָא דְּלִילָה.

קריה רחמנא לנהורא כו' - הַאֲנִי וִיקְרָא לֹא קְרִיַּיָּה שֶׁם הוּא דְחִימָא שֶׁקָרָא אֶת שֶׁם הָאֹר יוֹם אֲלָא קָרָא לְכִרְיָא הַמְאִירָה שֶׁבְּרָא מִהוּד מַעֲטָה לְבוּשׁוֹ: וּפְקֻדִּיהָ אֲמַצְוֹתָא דִּימָמָא - צוּהוּ לְשִׁמְשׁ בְּיוֹם וּלְחוּשׁךְ צוּהוּ לְשִׁמְשׁ בְּלֵילָה קָרָא כִּמְלָךְ שֶׁקָרָא לְעַבְדּוֹ שִׁיבָא לְפָנָיו:

גמרא חגיגה דף יב ע"א

וְאִמְרַנְהִי רַב יְהוּדָה אָמַר רַב: עֲשֶׂרָה דְּבָרִים נִבְרָאוּ בְּיוֹם רֵאשׁוֹן, וְאֵלּוּ הֵן: שָׁמַיִם וָאָרֶץ, תְּהוֹ וְבָהוּ, אֹר וְחֹשֶׁךְ, רוּחַ וּמִיָּם, מִדַּת יוֹם וּמִדַּת לַיְלָה. שָׁמַיִם וָאָרֶץ – דְּכְתִיב: "בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ", תְּהוֹ וְבָהוּ – דְּכְתִיב: "וְהָאָרֶץ הִיְתָה תְהוֹ וְבָהוּ", אֹר וְחֹשֶׁךְ, חֹשֶׁךְ – דְּכְתִיב: "וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם", אֹר – דְּכְתִיב: "וַיֵּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר", רוּחַ וּמִיָּם – דְּכְתִיב: "וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם", מִדַּת יוֹם וּמִדַּת לַיְלָה – דְּכְתִיב: "וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד". תְּנָא: תְהוֹ – קוֹ יָרוֹק שֶׁמְקִיף אֶת כָּל הָעוֹלָם כּוּלּוֹ, שְׁמִמְנוּ יֵצֵא חֹשֶׁךְ, שְׁנֵאֲמַר: "יָשַׁת חֹשֶׁךְ סִתְרוֹ סְבִיבוֹתָיו". בָּהוּ – אֵלּוּ אֲבָנִים הַמְּפֹלָמוֹת הַמְּשׁוּקְעוֹת בְּתֵהוֹם, שְׁמֵהוּן יוֹצְאִין מִיָּם, שְׁנֵאֲמַר: "וַיִּטֶּה עָלֶיהָ קוֹ תְהוֹ וְאֲבָנֵי בָהוּ". וְאֹר בְּיוֹם רֵאשׁוֹן אִיבָרִי? וְהֵכִיב: "וַיִּתֵּן אוֹתָם אֱלֹהִים בְּרִקְיעַ הַשָּׁמַיִם", וְכְתִיב: "וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם רַבִּיעִי!" כְּדִרְבִּי אֶלְעָזָר. דְּאִמְרַנְהִי רַבִּי אֶלְעָזָר: אֹר שְׂבָרָא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּיוֹם רֵאשׁוֹן, אָדָם צוּפָה בּוֹ מִסּוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּפוֹ. כִּיּוֹן שֶׁנִּסְתַּכַּל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּדוֹר הַמַּבּוּל וּבְדוֹר הַפְּלָגָה וְרָאָה שֶׁמַּעֲשִׂיהֶם מְקוּלָקְלִים – עָמַד וּגְנָזוּ מִהוּ, שְׁנֵאֲמַר: